

letty) voi 35-40 kop. naula, liha (heikkolaatuinen) 7-12 kop. naula, suola 1 rpl 20 kop - 2 rpl puuta, pohjanahka 1 rpl 20 kop. pari jne. Jokaiseen talouteen pitää ostaa 20-40 sakkia jauhoja.

Seurakunnan menoista mainittakoon, että papin puvustoon tarvittaisiin täydennystä. Kirkkoon tarvitaan liinoja mm. ehtoollispöydälle, alttarille ja kuoripulpetille. Kirkon uuni on palanut rikki. Katon ja kupolin maalaus on haalistunut ja paikoin kulunut; on tarjolla vaara, että katto roostuu, jos sitä ei pian maalata uudelleen. Varoja seurakunnalla ei ole, sillä sen tulolähteet ovat vaatimattomat.

Paitsi niitä menoja, joita aiheutuu jumalanpalveluksista (tuohukset, ehtoollisviini ja

suitsukkeet) seurakunnan pitää maksaa hiippakunnalle erilaisia maksuja (todistukset, tili-kirjat, lomakkeet, rippi-isän matkakulut, lehden tilausmaksut jne). Seurakuntalaiset kustantavat kirkon lämmityksen ja yövahdin.

Virallisesti Vaarakylän seurakunnassa on nykyään vain kolme vanhauskoista, mutta hyvin monet vanhemmat ihmiset kannattavat salaisesti vanhaa uskoa. Nuoremmat ihmiset, etenkin ne, jotka ovat käyneet Suomessa, ovat siitä vapautuneet.

Seurakunnassa on muutamia vanhoja naisia, jotka osaavat lukea: Kat't'i-Kirja (Jekaterina), Anni-Anna, Usti-Ustinia ja Makri-Makrida. Näitä lukutaitoisia naisia* vanhauskoiset

kutsuvat esim. siunaamaan vainajia, kastamaan lapsia ja hoitamaan erilaisia kirkollisia toimituksia. Palkkioksi nämä naiset saavat varakkaammilta rahaa, köyhemmiltä esim. ruokatarpeita.

Paikalliset karjalaiset eivät käytä paljon viinaa, mikä osittain johtuu siitä, että lähin viinakauppa on 140 virstan päässä Kieretissä. Nuoret ovat viime aikoina ryhtyneet polttamaan tupakkaa ja pelaamaan korttia rahasta. Ennen tupakointi oli suuri synti. Taikausko on Vaarakylässä niinkuin muuallakin Karjalassa hyvin yleistä. Pappia kohtaan seurakuntalaiset käyttäytyvät hyvin ja sovinnollisesti.

Seurakunnan papin palkka on 600 rpl vuodessa, virsien-

laulajan vastaavasti 200 rpl. Joistakin epäselvistä syistä papin palkasta kuitenkin kannetaan erilaisia hiippakuntavähennyksiä ja muita maksuja, ja kun pappi kouluttaa kahta poikaansa hengellisessä seminaarissa, niin perheelle jää käteen kokovuodeksi vain 137 rpl 20 kop. Sillä summalla hänen on vaikea tulla toimeen. Virsienlaulajan asema on vieläkin huonompi, kun palkka on pieni ja perhe suuri. -N

Toim. huomautus. Kirjoittajan mainitsemat lukutaitoiset vanhat naiset olivat ilmeisesti v. 1887 lakkautetun naisten erakkolan entisiä asukkaita.

Lähde: Arhangeliskija Eparhialnija Vedomosti 1910:1-4. Lyhentäen suomentanut Nina Lavonen.

Vaarakylässä toimi Vienan ensimmäinen lainakirjasto

Vienan-Karjalan ensimmäinen kansankielinen lainakirjasto perustettiin Kiestingin Vaarakylään v. 1906. Tuona vuonna, pääsiäisen aikaan, kokoon-tui joukko asianharrastajia, mukana myös miehiä Kiisjoen ja Suurijärven kylistä Vaarakylän Ossippalaan pohtimaan kysymystä kirjaston saamisesta kylään. Kokouksen olivat kutsuneet koolle Suomen kävijät, toisin sanoen Suomessa kaup-pahommissa olleet miehet.

Kirjasto päätettiin yksimielisesti perustaa ja sen nimeksi pantiin "Vaarakylän lainakirjasto ja lukutupa". Läsnaolleet luovuttivat hallussaan olleet suomenkieliset kirjat lainakirjaston perustaksi.

Lainakirjastoyhdistyksen jäsenmaksuksi vahvistettiin 3 ruplaa, mikä oli tuohon aikaan verrattain suuri summa. Karjalassa ja Suomessa päätettiin aloittaa varainkeräys kirjojen hankkimiseksi. Kauppias V.J. Arhippainen (Kiisjoelta), jonka muisteluksiin tämä artikkeli paljolti pohjautuu, sai asiakseen esitellä keräyshanketta tuttavapiirissään Varsinais-Suomessa (Karjaa, Lohja, Vihti, Turku jne.).

Kun jäsenmaksuilla ja keräyksellä oli saatu kokoon 50 ruplaa 78 kopeikkaa, Arhippainen valtuutettiin ostamaan kirjoja. Pyydytyistä tarjouksista edullisin tuli Kansanvalistusseuralta. Teosten valinnassa avusti

seuran kirjastonhoitaja, maisteri Eino Kuusi. Kirjalikoi-ma sisälsi monipuolista ja arvokasta kirjallisuutta, sekä kaulonkirjallisia teoksia että tietokirjoja.

V. J. Arhippainen muistelee: "Kirjoja valittaessa harkitsimme kovasti, uskaltaisimmeko lähettää Kiestinkiin samassa lähetyksessä sellaista isänmaalista intoa uhkuvaa teosta kuin Väinörikin Stoolin tarinat. Pelättävissä oli, että venäläiset viranomaiset sen vuoksi ottaisivat koko kirjalähetyksen takavarikkoon".

Kirjat saapuivat perille moitteettomasti, vaikka lähetys herättikin viranomaisissa melkoista huomiota ja ihmettelyä. Kiestingin postista painava lähetys kuljetettiin edelleen Vaarakylään. Vuodeksi 1907 lainakirjaston lukutupa tilattiin useita sanoma- ja aikakauslehtiä, mm. Karjalaisten Pakinoita, Nuorison Ystävä jne. sekä hankittiin 3 ruplan hintainen kirjakaappi. Lukutupaa ja kirjastoa varten vuokrattiin huone Miitrei Kiirikäiseltä. Kirjastonhoitajana toimi Ivan A. Semenov ja hänen varamiehenään Ivan Gavriloff (Kauroni).

Seuraavana talvena Arhippainen hommasi Vaarakylään useita kirjalähetyksiä Kuusamon kautta tuttuun, luotettavien rahtimiesten mukana. Kirjoista enin osa oli saatu lahjoi-

tuksina kustantajilta ja Wienan Karjalaisten Liitolta.

Kun kirjasto oli perustettu, Arkangelin läänin kuvernöörille lähetettiin asiaa koskeva virallinen anomus. Pitkään aikaan asiasta ei kuulunut mitään, ja se olikin huono enne. Kesällä 1907 kunnan viranomaisille oli tullut ylhäältä ukaasi tutkia kirjastoa perin juurin. Hankkeen puuhamiehiä kuulusteltiin ja kirjastoa uhkasi takavarikointi. Tämän välttämiseksi kirjat sijoitettiin yksityiskoteihin. Sitä mukaa kun kansalliskiehkoinen suuntaus vahvistui Venäjällä, tilanne kävi yhä vaikeammaksi. Vuosien 1909-10 vaiheilla kirjavarat oli kätettävä milloin heinälatoihin, milloin etäisiin metsäpirtteihin, milloin minnekin, jotta ne eivät joutuisi virkavallan käsiin.

Karjalan vapauspyrkimysten aikaan 1918 ja sen jälkeisinä vuosina Vaarakylän lainakirjasto sai toimia esteettä. Vuonna 1920 ryhdyttiin jo puuhaamaan täydennysten hankkimista Suomesta. Rahaa oli jonkin verran ja lahjoituksiakin luvassa, mutta poliittisen tilanteen nopea huononeminen teki hankkeen tyhjäksi. Vuonna 1935 kauppias V.J. Arhippainen luovutti haltuunsa jääneet Vaarakylän lainakirjaston varat, yhteensä 302 markkaa, Karjalan Sivistysseuralle.

Niinä vuosina, jolloin lainakirjasto sai toimia vapaasti, se

sai runsaan käyttäjäjoukon. Kyläläisissä heräsi halu oppia lukemaan, sillä nyt jokainen, joka osasi lukea, ymmärsi lukemansa, sillä se oli miltei samaa kieltä, jota he olivat lapsesta saakka tottuneet puhumaan. Lukutaidon edistämiseksi lukutuvassa järjestettiin sunnuntai-iltaisin suomen kielen oppitunteja ja ääneenlukua. -SV

Soutukilpailut Vaarakylässä

Soutukilpailut pani toimeen Vaarakylän nuorisio Petrun päivän aikaan kotijärvellä. Kilpailuun otti osaa 8 venettä, 3 miestä veneessä. Soudettava matka oli Vaarajärven poikki lähtien Rotjolan rannasta. Matka oli 750 sylvä.

Palkintoja jaettiin neljä, 2 rpl, 1 rpl, 75 kp. ja 50 kop. Ensi palkinnon sai venekunta, jossa perämiehenä oli Jaakob Semenov (8 min 28 sek.), toisen palkinnon venekunta perämiehenä Ivan Ossipoff (8 min 41 sek.), kolmanneksi tullessa veneessä perää piti Iivana Arhippainen ja neljänneksi tullessa Lari Mattinen.

Kansaa oli kokoontunut soutu-kilpailua seuraamaan - sekä nuorta että vanhaa, herrasväkeäkin.

Karjalaisten Pakinoita 1907:8-9

Vaarakylän eläjät v. 1934-36

Tiedot on Vasili Semenovin kertoman mukaan muistiin merkinnyt Kauko Mattinen. Kylässä oli tuohon aikaan 175 asukasta (numerot viittaavat viereiseen karttaan).

1) Kulkijan risti, 2) Ontreilan Simana (Mattinen Simana, vmo

Fedosja, lapset: Sohja, Vassi, Risto, Jalmari, Viljo, Nikolai, Hekla ja Senja,

3) Laamasen talo (Laamannen Kalle, vmo Helmi, lapset: Viktor ja Arvi,

4) Riikolan Oljokka (Bogdanov Olokka - Aleksei, vmo Eeva, lapsi Kalle,

5) Miitreilän Ontto (Malov Ontto, lapset: Lukerie, Huotari, Stepan, Uljana, Anisja, Anni, Matro ja Senja,

6) Miinan akka (Semenoff), lapset: Anni ja Ossippa (Oskari), 7) Olkkolan akka,

8) Miitreilän Iivana (Malov Iivana, lapset: Mikki, Fedosja, Fedora, Katti ja Maura,

9) Miitreilän Kormila (Malov Kormila, lapset: Ljuba,

10) Sohvonaisen Iivana (vmo Olga, lapset: Vasili, Tatjana, Anni, Iro, Pauli ja Huoti,

11) Semenov Ortjo (kertojan Vasili S:n kotitalo), vmo Uljana, lapset: Iivana, Makarie, Vasili, Jyrki, Huoti, Timo ja Elina,

12) Mattinen Simo vmo Maria ja lapsi Maria, 13) koulu,

14) Riikolan Huotari (Bogdanov, vmo Klavdija, lapset: 2 poikaa, 2 tyttöä),

15) Riikola Vasili (Bogdanov, lapset: Elli, Maria, Santeeri, Heikki ja Veera),

16) Riikolan Iivana (Bogdanov,)

17) Hilippälä (Semenov Gordei, lapset: Vassilei, Tatjana, Miitrei, Ontto, Pekka, Iivana, Simana ja Matro),

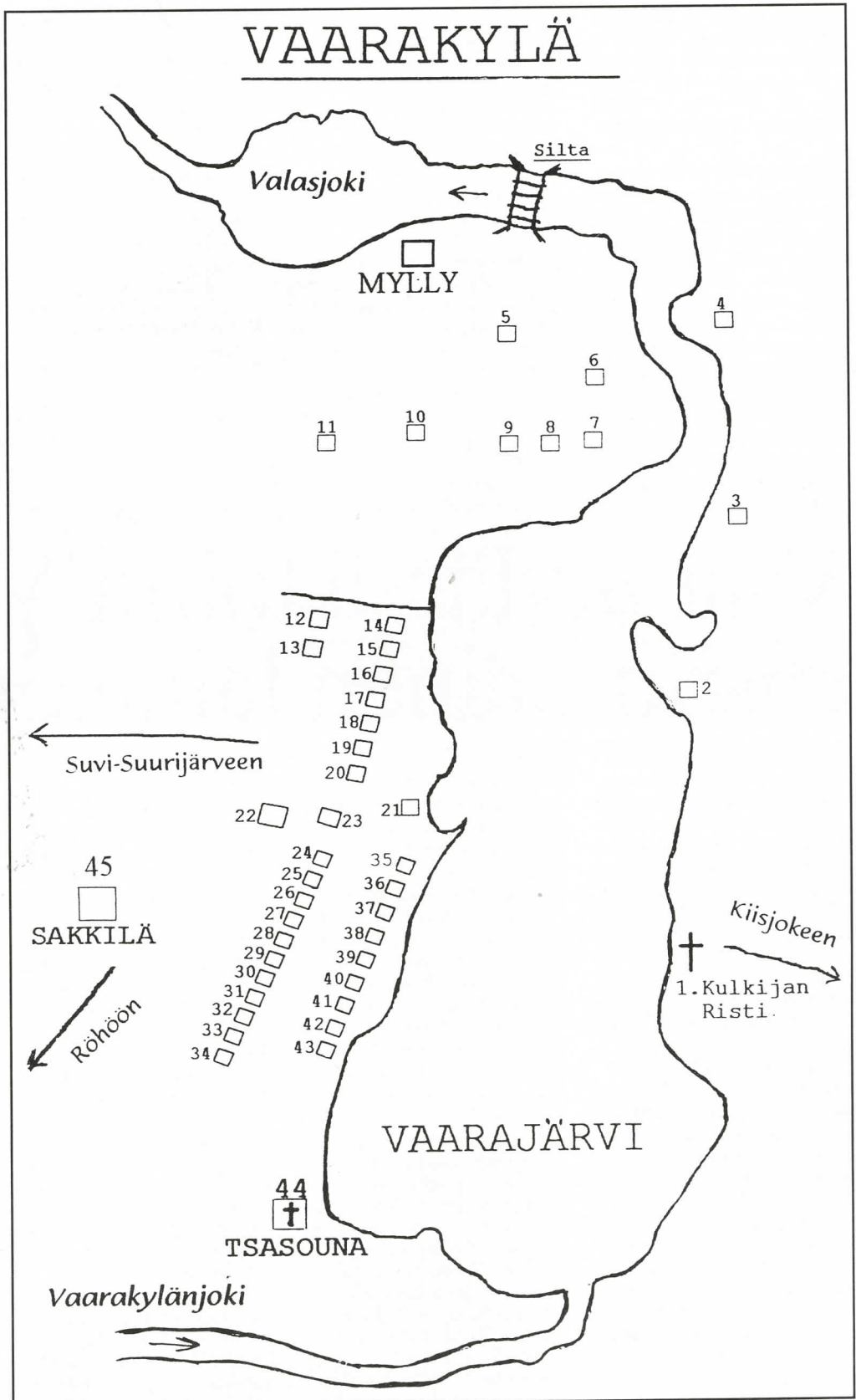
18) Tatzin talo,

19) Onttola (Mattinen Ontto, vmo Olga, lapsia 2, elävät v:sta 1922 Suomessa ja Ruotssissa),

20) Okahveisen talo, 21) kauppa; isäntäväki Suomessa, 22) pappila, 23) kirkko,

24) Puavilan Oleksei (lapset: Oksenie, Juakko, Huotari, Iivana, Anni, Joutokei, Muarie, Iro ja Katti), 25) Kostalan Iivana (lapset: Anni ja Tatjana -sukunimi ehkä Alinin),

26) Iivolan Petri, 27) Miik-

kulala (pojat: Nikolai ja Ville ja Villen vaimo Anni), 28) Rotola (Semenov; 2 tyttöä),

29) Ossipan Juakko (Semenov, lapsia 12: Outi, Hilvana, Iivana, Vassilei, Anni, Muarie, Sandra),

30) Iivolan Huotari,

31) kyläneuvosto (isäntäväki Suomessa),

32) Jaakkolan Huotari (Ja-

kovlev, lapsia 2-3, tytär Muarie), 33) Iivanan leski,

34) isäntäväki Suomessa,

35) Kondratan Puavila (lapsia: Sohja, Huotari, Iivana, Nastasia ja Juakko),

36) Kostjalan Huotari (Miinin(?) lapsia: Anni, Jyrki, Sohja, Maija ja Senja), 37) Okahveisen leski, 38) Sepän akka, 39) isäntäväki Suomessa,

40) Ossipan leski (Semenov ja tytär Outi), 41) Hilipän Juakko (Semenov, vmo Nastasia ja lapset: Maria, Heikki, Ville, Iivana, Jyrki ja Mikko), 2) Uhtuan Palaka (Afanasjeva ja lapset Feodora, Iro ja Iivana), 3) Jaakkolan Iivana (3 lasta), 44) tsa-souna, 45) Säckkilä (tanssilava).